

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε.
ΤΜΗΜΑ Γ' ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

Αθήνα, 13-3-2013

Αρ. Πρωτοκόλλου : Φ.1/188/ 35354 /Γ1

Ταχ. Δ/ση : Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 15180 – Μαρούσι
Ιστοσελίδα : <http://www.minedu.gov.gr>
Email : spudonpe@minedu.gov.gr
Πληροφορίες : Σ. Λαπατά
Τηλέφωνο : 210 344 2247
FAX : 210 344 3354

ΠΡΟΣ : Ιερό Σύνδεσμο Κληρικών Ελλάδος
Υπόψη Πρωτοπρεσβύτερου κ. κ. Σελλή
Σοφοκλέους 4
10 559 Αθήνα

ΘΕΜΑ : « Απάντηση σε επιστολή »

Αιδεσιμολογώτατε Πρωτοπρεσβύτερε, κ. κ. Σελλή

Σε απάντηση της από 25-3-2013 επιστολής σας, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι :

Το Υ.ΠΑΙ.Θ.ΠΑ με αίσθημα ευθύνης, όσον αφορά στη διαμόρφωση ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών, καλείται να συμβάλει πρωτίτως, στη διαμόρφωση προσωπικοτήτων με στέρεες ηθικές αρχές, ισχυρή αυτοαντίληψη και ικανοποίηση του συνόλου των συναισθηματικών και νοητικών αναγκών και ενδιαφερόντων των μαθητών. Οι σκοποί του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας μας ορίζονται από το Σύνταγμα (άρθρο 16, §2) ως εξής : « Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες ».

Οι σκοποί αυτοί εξειδικεύονται περαιτέρω με επιμέρους στόχους που αναφέρονται στην εθνική ταυτότητα, τη θρησκευτική συνείδηση, την αγάπη για την ελευθερία και την καλλιέργεια της υπευθυνότητας και της δημιουργικότητας. Οι γενικοί σκοποί της σχολικής εκπαίδευσης και οι αναδυόμενες από αυτούς αξίες προωθούνται μέσα από το περιεχόμενο και την επικαιροποίηση της αξιολόγησης γνώσης, τις στάσεις, τις δεξιότητες και τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα Διαθεματικά Ενιαία Πλαίσια Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ) και στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ) των διαφόρων γνωστικών αντικειμένων. Στο πλαίσιο αυτό η καλλιέργεια της θρησκευτικής συνείδησης βοηθά τους μαθητές και αυριανούς πολίτες να προσεγγίζουν με σεβασμό και χωρίς προκαταλήψεις, στερεότυπα και φανατισμούς, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και παραδόσεις τόσο τις δικές τους όσο και των άλλων.

Σύμφωνα με το Δ.Ε.Π.Π.Σ και τα Α.Π.Σ [21072α/Γ2 (ΦΕΚ 303, τ.Β'/13-3-2003) Υ.Α.] : « Η θρησκευτική εκπαίδευση των μαθητών, όπως αναγνωρίζεται και διεθνώς, συνιστά όρο της ηθικής και πνευματικής τους ανάπτυξης και έχει ύψιστη κοινωνική σημασία. Χωρίς να παραγνωρίζεται το γεγονός πως η θρησκευτική εκπαίδευση των παιδιών πραγματοποιείται και στο πλαίσιο άλλων θεσμών (οικογένεια, Εκκλησία), η

παροχή της στο σχολικό περιβάλλον λειτουργεί συμπληρωματικά και συντελεί στην ολοκληρωμένη μόρφωσή τους. Το μάθημα των Θρησκευτικών (ΜτΘ) είναι ενταγμένο στην παρεχόμενη από την πολιτεία εκπαίδευση υπηρετώντας τους γενικούς σκοπούς της παιδείας, όπως αυτοί ορίζονται από το Σύνταγμα και τους Νόμους.

Στην εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση μελετάται ο Χριστιανισμός ως βιβλική ιστορία και βιβλικός λόγος, ως ορθόδοξη χριστιανική παράδοση, ως πολιτιστική έκφραση, ως πορεία μέσα στην ιστορία, ως αναζήτηση της αλήθειας και ως σύγχρονη παρουσία μέσα στον κόσμο. Υπάρχουν επίσης κάποιες πληροφορίες για τις άλλες Ομολογίες, καθώς και για τον Ιουδαϊσμό και το Ισλάμ, με την προοπτική να ασχοληθούν μ' αυτά οι μαθητές εκτενέστερα στο Λύκειο.

Στο Νηπιαγωγείο και στις δύο τάξεις του Δημοτικού (Α' και Β'), όπου απουσιάζει από το Ωρολόγιο Πρόγραμμα το μάθημα των Θρησκευτικών, στο πλαίσιο της ανάπτυξης της θρησκευτικής συνείδησης του παιδιού, μπορεί να λαμβάνονται θέματα και αφορμές από το μάθημα της «Μελέτης του Περιβάλλοντος». Το μάθημα αυτό μπορεί να συνδεθεί με τη θρησκευτική αγωγή, αφού οι σκοποί του αναφέρονται στην ανάπτυξη της προσωπικότητας, στην καλλιέργεια οικουμενικών και πανανθρώπινων αξιών και στην ανάπτυξη της ελληνικής μας ταυτότητας και συνείδησης με βάση την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Ο σκοπός της διδασκαλίας του ΜτΘ εντάσσεται στο γενικό σκοπό της εκπαίδευσης, δηλαδή στη διαμόρφωση ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών. Ειδικότερα η διδασκαλία του ΜτΘ συμβάλλει :

Στην απόκτηση γνώσεων γύρω από τη χριστιανική πίστη και την Ορθόδοξη χριστιανική παράδοση

Στην ανάπτυξη θρησκευτικής συνείδησης

Στην προβολή της ορθόδοξης πνευματικότητας ως ατομικού και συλλογικού βιώματος

Στην κατανόηση της χριστιανικής πίστης ως μέσου νοηματοδότησης του κόσμου και της ζωής

Στην παροχή ευκαιριών στους μαθητές για θρησκευτικό προβληματισμό και στοχασμό

Στην κριτική επεξεργασία των θρησκευτικών παραδοχών, αξιών, στάσεων

Στη διερεύνηση του ρόλου που έπαιξε και παίζει ο Χριστιανισμός στον πολιτισμό και την ιστορία της Ελλάδας και της Ευρώπης

Στην κατανόηση της θρησκείας ως παράγοντα που συντελεί στην ανάπτυξη του πολιτισμού και της πνευματικής ζωής

Στην επίγνωση της ύπαρξης διαφορετικών εκφράσεων της θρησκευτικότητας

Στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων και των μεγάλων σύγχρονων διλημάτων

Στην ανάπτυξη ανεξάρτητης σκέψης και ελεύθερης έκφρασης

Στην αξιολόγηση του Χριστιανισμού ως παράγοντα βελτίωσης της ζωής των ανθρώπων».

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τη με αριθ. Φ.12/773/77094/Γ1 (ΦΕΚ 1139, τ. Β' /23-8-2006) Υ.Α, με θέμα: «Αναμόρφωση Ωρολογίων Προγραμμάτων στο Δημοτικό Σχολείο», το μάθημα των Θρησκευτικών διδάσκεται δύο (2) ώρες εβδομαδιαίως στις Γ,Δ, Ε και ΣΤ' τάξεις του Δημοτικού Σχολείου.

Αναφορικά με το μάθημα των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, σας επισυνάπτουμε αντίγραφο του Δ.Ε.Π.Σ Θρησκευτικών.

Επίσης, σύμφωνα με τη με αριθμ. 113714/Γ2 (ΦΕΚ 2335^β/17-10-11) Υ.Α. με θέμα: «Έγκριση Προγραμμάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την πιλοτική εφαρμογή του διδακτικού αντικειμένου Θρησκευτικά» εκπονήθηκαν τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών μετά από πρόταση του πρώην Παιδαγωγικού Ινστιτούτου τα οποία εφαρμόζονται στα 99 Πιλοτικά Δημοτικά Σχολεία που ορίστηκαν με την με αριθμ. 97911/Γ1/31.08.2012 (ΦΕΚ 2121^β/22-9-2011) με θέμα: «Ορισμός των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, για την Πιλοτική Εφαρμογή των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών».

Το μάθημα των Θρησκευτικών αποτελεί ανεξάρτητο διδακτικό / μαθησιακό πεδίο. Σύμφωνα με την με αριθμ. Φ.12/819/104706/Γ1/13-9-2011 (ΦΕΚ 2156^β/27-9-2011) Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Ωρολόγιο Πρόγραμμα Ολοήμερων Πιλοτικών Δημοτικών Σχολείων» μεταξύ άλλων αναφέρεται και το Ωρολόγιο Πρόγραμμα ως εξής :

Ωρολόγιο Πρόγραμμα							
Διδακτικο/ μαθησιακά πεδία	Διδακτικο/ μαθησιακά αντικείμενα	Τάξεις					
		Α'	Β'	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ'
1. Ελληνική γλώσσα	Νεοελληνική Γλώσσα	9	9	7	7	6	6
	Λογοτεχνία / Φιλαναγνωσία	1	1	1	1	1	1
2. Μαθηματικά		5	5	4	4	4	4
3. Θρησκευτικά		-	-	2	2	2	2
4. Σπουδές του Ανθρώπου και της Κοινωνίας	Ιστορία	-	-	2	2	2	2
	Μελέτη του Περιβάλλοντος (κοινωνική διάσταση)	2/4	2/4	1,5/3	1,5/3	-	-
5. Φυσικές Επιστήμες	Μελέτη του Περιβάλλοντος	2/4	2/4	1,5/3	1,5/3	-	-
	ΦΥΣΙΚΑ: «Ερευνώ και Ανακαλύπτω»	-	-	-	-	3	3
	Γεωγραφία	-	-	-	-	2	2
6. Ξένες Γλώσσες	Αγγλικά	2	2	4	4	4	4
	2 ^η Ξένη Γλώσσα	-	-	-	-	2	2
7. Φυσική Αγωγή / Σωματική Υγεία	Φυσική Αγωγή / Σωματική Υγεία - Υγιεινή	4	4	4	4	2	2
8. Βιωματικές Δράσεις	Σχολική και Κοινωνική Ζωή	2	2	1,5	1,5	1	1
	Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΠΑΑ)	2	2	1,5	1,5	-	-
	Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή	-	-	-	-	1	1
	Μουσική	2	2	1	1	1	1
9. Πολιτισμός/ Δραστηριότητες Τέχνης	Εικαστικά	2	2	1	1	1	1
	Θεατρική Αγωγή	1	1	1	1	1	1
10. ΤΠΕ		1	1	2	2	2	2
Σύνολο		35	35	35	35	35	35

Ο Σύμβουλος Α' του Γραφείου Υπουργού, κ. Σταύρος Γιαγκάτζογλου, στην σχετική εισήγησή του αναφέρει τα εξής:

1. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού δια των υπηρεσιών του αλλά και δια του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) παρακολουθεί τον δημόσιο διάλογο, που διεξάγεται αναφορικά με το νέο Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) στα Θρησκευτικά Δημοτικού και Γυμνασίου, το οποίο βρίσκεται σε φάση πιλοτικής εφαρμογής στην σχολική διαδικασία για δεύτερο σχολικό έτος, όπως και όλα τα άλλα μαθήματα. Στον δημόσιο αυτό διάλογο υπάρχουν θετικές και αρνητικές αντιδράσεις, από τον ευρύτερο παιδαγωγικό χώρο, από την ακαδημαϊκή θεολογία και ασφαλώς από την Εκκλησία της Ελλάδος, κρίσεις και θέσεις οι οποίες θα αξιολογηθούν επιστημονικά και παιδαγωγικά και κατόπιν θα ληφθούν υπόψη. Ήδη η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την εκπόνηση του νέου αυτού ΠΣ συλλέγει και επεξεργάζεται τα στοιχεία αυτά και θα συνεχίσει να το πράττει μέχρι να ολοκληρωθεί ένας πρώτος κύκλος αξιολόγησής του. Παράλληλα και κυρίως η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων παρακολουθεί την πιλοτική εφαρμογή του στα σχολεία και επεξεργάζεται παιδαγωγικά και επιστημονικά τα διάφορα στοιχεία που εμφανίζονται κατά την πειραματική αυτή διαδικασία. Ακολούθως, όπως προβλέπεται από την εξέλιξη του έργου για το Νέο Σχολείο, η ίδια Επιτροπή θα καταθέσει εκ νέου το ΠΣ με αναμορφώσεις, αλλαγές και βελτιώσεις, όπου αυτές κριθούν απαραίτητες.

2. Η πρόταση του νέου ΠΣ στα Θρησκευτικά παρουσιάζει ένα μάθημα ανοικτό και πλουραλιστικό, που διατηρεί τον γνωσιακό και παιδαγωγικό χαρακτήρα που είχε ως τώρα, αλλά επιπλέον λαμβάνει υπόψη τις μορφωτικές ανάγκες των σύγχρονων μαθητών και εμπλουτίζεται με περισσότερα στοιχεία για τις χριστιανικές παραδόσεις της Ευρώπης και για τις άλλες μεγάλες θρησκείες. Οι «συντεταγμένες» αυτές διαμορφώνουν ένα πρόγραμμα θρησκευτικού μαθήματος το οποίο ξεκινά από και έχει επίκεντρο την ελληνορθόδοξη παράδοση του τόπου, την Παράδοση της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας, όπως αυτή σαρκώθηκε στην ζωή και αποτυπώθηκε στα μνημεία του πολιτισμού του. Κάθε μαθητής ή μαθήτρια, ανεξαρτήτως της θρησκευτικής του ιδιοπροσωπίας, είναι απαραίτητο και πολύτιμο να γνωρίζει την θρησκευτική παράδοση του τόπου, ως πίστη, λατρεία, ζωή, τέχνη και πολιτισμό. Αυτός είναι ο πρώτος και βασικός κύκλος του μαθήματος. Ο δεύτερος κύκλος είναι οι μεγάλες χριστιανικές παραδόσεις που συναντώνται στην Ευρώπη και γενικότερα στον κόσμο, εκτός της Ορθοδοξίας, όπως ο Ρωμαιοκαθολικισμός και ο Προτεσταντισμός στις κύριες και βασικές του ομολογίες. Ο τρίτος κύκλος περιλαμβάνει ορισμένα στοιχεία από τα μεγάλα θρησκευτά και ιδίως όσα ενδιαφέρουν την ελληνική κοινωνία περισσότερο, δηλαδή, τις μονοθεϊστικές παραδόσεις του Ιουδαϊσμού και του Ισλάμ και δύο απωθαντολικές θρησκείες, τον Ινδουισμό και τον Βουδισμό. Οπωσδήποτε, τα στοιχεία αυτά δίνονται σύμφωνα με τα παιδαγωγικά χαρακτηριστικά, την ηλικία και τις μορφωτικές ανάγκες των παιδιών. Επιπλέον, δεν αποτελούν διδακτέα ύλη αλλά διαθέσιμα διδακτικά μέσα και υλικά για τον εκπαιδευτικό, ο οποίος καλείται να σχεδιάσει την διδασκαλία του με βάση τις ιδιαίτερες συνθήκες της τάξης του.

Σε κάθε περίπτωση, επί του ζητήματος αυτού διεξάγεται ένας ανοικτός επιστημονικός, παιδαγωγικός και θεολογικός διάλογος, ο οποίος θα είναι σαφέστερος, όταν το ΠΣ στα Θρησκευτικά Δημοτικού και Γυμνασίου θα έχει αναμορφωθεί και οριστικοποιηθεί από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων, η οποία και είναι υπεύθυνη για την τελική του σύνθεση και υποβολή.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
(σχετ. με το με αρ. πρωτ. 3267/4-3-2013)
2. Δ/νση Σπουδών Π.Ε.
Τμήμα Γ'

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ

Πιστό Αντίγραφο
Από τη Διεύθυνση Διοικητικού
Τμήμα Διεκπ/σης & Πρωτοκόλλου

ΜΥΛΩΝΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ